

LA IMATGE DELS MOSSOS D'ESQUADRA I DEL CONSELLER D'INTERIOR JOAN SAURA A LA PREMSA CATALANA (2007-2009)

*THE IMAGE OF THE CATALAN POLICE (MOSSOS D'ESQUADRA) AND OF THE MINISTER OF
INTERIOR JOAN SAURA, IN THE CATALAN PRESS (2007-2009)*

Sílvia Cabezas d'Alcalà

Consultora de Teoria de la comunicació i Psicologia, Estudis Comunicació Audiovisual,
Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

RESUM

El document analitza el tractament periodístic efectuat entre els anys 2007-2009 envers la policia catalana, amb Joan Saura com a responsable de la conselleria d'Interior. La decisió de Saura de posar càmeres de vigilància dins les comissaries provoca el rebuig del Cos i de bona part de la premsa. Hi ha divisió d'opinions entre la premsa escrita, però el posicionament editorial de la majoria de diaris estudiats acusen Saura de desprestigiar la policia catalana per mitjà d'aquesta i d'altres iniciatives.

Paraules claus: Mossos, Premsa, Saura, Maltractaments, Videovigilància

ABSTRACT

This document analyzes the image of the Catalan Police and the Head of the Department of the Interior of the Catalan Government, Joan Saura in the newspapers (2007-2009). Saura's decision to put CCTV in the police stations caused the rejection of the corp and much of the press. There are divided opinions among the press, but the editorial position of most newspapers studied, accuse Saura to discredit the catalan police, through this and other initiatives.

Key Words: Mossos (Catalan Police), Press, Saura, Ill-treatments, CCTV

1. Introducció

El govern d'Entesa sorgit de les eleccions de l'1 de novembre de l'any 2006 amb José Montilla com a nou president de la Generalitat suposà el canvi de cartera de la conselleria d'Interior. El president d'Iniciativa, Joan Saura, substituï en el càrrec a la consellera de Justícia, Montserrat Tura. El nomenament de Saura al capdavant del cos de Mossos d'Esquadra despertà des d'un bon començament certs recels per part d'alguns dels sindicats més destacats dins de la policia catalana. Unes crítiques que lluny de diluir-se, es van anar incrementant al llarg d'aquella legislatura. L'oposició i determinats mitjans de comunicació varen focalitzar la seva atenció en allò que consideraven "errors de gestió" del conseller i, en ocasions, varen exigir la seva

dimissió. Alguns opinadors es mostraven sorpresos l'any 2006 pel nomenament de Saura, sobretot, pel fet que al seu entendre això representava una forta “contradicció ideològica”. S'argumentava que ICV, defensora de col·lectius “antisistema”, no podia fer front al repte de la seguretat. En canvi, d'altres veus apuntaven que “ser d'esquerres no equivalia a protegir l'infractor i perseguir el complidor de la llei”. En tot cas, tothom coincidia en què Joan Saura tenia per davant “un dels reptes més difícils de la seva carrera política”. En aquest sentit, l'editorial “*El fracaso en Interior*”¹ de *La Vanguardia* és prou il·lustratiu d'un corrent d'opinió força estès sobre la figura del conseller:

“[...] El conseller Saura sabía, cuando aceptó el encargo del presidente Montilla, que se ponía al frente de una de las herramientas más emblemáticas de la administración autonómica, colocada bajo los focos del permanente interés público”.

“[...] La etapa Saura como responsable de Interior se ha visto jalonada por incesantes polémicas que han puesto a los Mossos en una situación de crónico y enfermizo cuestionamiento público. También se ha puesto en evidencia, a tenor de esta serie de disfunciones el choque entre los profesionales policiales y la cúpula de la consellería. La lista de conflictos, malentendidos y situaciones anómalas es larga y variada”.

“[...] Contraviniendo la más elemental regla de funcionamiento de cualquier gobernante encargado de la esfera policial, Saura ha olvidado que la discreción y la confianza son indispensables en esta responsabilidad. Por el contrario, olvidando el sentido institucional de su cometido, el dirigente ecosocialista ha estado más ocupado en anteponer su discurso ideológico y su protagonismo orgánico en ICV a su papel como conseller de Interior. Celoso por mantener a salvo su imagen entre su electorado, Saura se ha perdido en frivolidades, contraórdenes y discusiones bizantinas”.

“[...] El fracaso del conseller Saura en Interior es, a todas luces, evidente. Su continuidad en este puesto se ha convertido en un lastre para el Govern y en un foco de desconfianza y conflictividad”.

El present estudi analitza la premsa en el període 2007-2009 respecte la imatge que es transmetia dels Mossos i, fins a quin punt, el suposat “desprestigi” del cos s'associava i/o atribuïa a la tasca duta a terme pel conseller Saura. Durant aquests anys es van produir diferents casos que esquitxaren l'acció d'Interior i, per tant, suscitaren moltes reaccions, tot alimentant a Catalunya una polèmica político-periodística, que hom pretén resumir. Els més destacats foren els següents:

- Els presumptes maltractaments dels Mossos a un detingut a la comissaria de Les Corts a Barcelona. La instal·lació de càmeres de vigilància a les dependències policials. Les sentències condemnatòries contra agents del cos de policia. El malestar entre jutges, policia i Interior.

¹ 2009. El fracaso en Interior. *La Vanguardia* (18 Juny).

- El desallotjament de la Universitat de Barcelona dels estudiants “anti-Bolonya”, tancats en el rectorat. El conseller Saura es mostrà crític amb el tractament informatiu de TV3, que segons la seva opinió era desfavorable als Mossos. El CAC² presentà un informe en què ho desmentia. Saura destituí el director general de la Policia catalana arran del “cas Bolonya”.
- L'ús d'armes de defensa personal, com ara, l'anomenat *kubotan* o les “pilotes de goma”, emprades en manifestacions i concentracions (per exemple, les celebrades arran de victòries esportives).

Aquestes “crisis” aïllades van afegir una major crispació mediàtica contrària a la gestió del conseller que van encendre els ànims dins del propi cos de Mossos d'Esquadra i entre la mateixa ciutadania. La raó que impulsa aquest estudi sobre el tractament de la premsa d'aquests moments crítics en la gestió d'Interior durant aquell període és demostrar (hipòtesi) com certes postures periodístiques compartien i amplificaven el discurs dels partits de l'oposició política (CiU/ PP), que s'oposaven d'entrada a la possibilitat que els ecosocialistes es trobessin al capdavant de la conselleria. La connivència entre alguns diaris i aquestes formacions polítiques hauria donat pas a una campanya d'intoxicació i linxament contra la figura de Joan Saura, tot deslegitimant una de les seves polítiques claus (la instal·lació de videocàmeres a les comissaries i impulsar un codi ètic). Pel que fa a l'actuació policial en el desallotjament del moviment estudiantil “anti-Bolonya”, l'oposició política condemnà la desproporcionalitat de la càrrega. Sorprenentment, el discurs d'aquesta oposició i de certa premsa, anys més tard, es modificà significativament, com es pogué constatar en el desallotjament dels activistes del moviment del 15-M –els indignats- a la plaça Catalunya, el passat 2011.

Metodològicament parlant, en aquesta investigació s'ha cregut oportú recórrer a l'anàlisi qualitativa del contingut periodístic publicat a la premsa escrita. S'ha optat pel mètode qualitatiu que en contraposició al mètode quantitatiu tendeix més a la interpretació que a la descripció d'unes dades estadístiques. És per això, que també s'ha incidit en els significats latents i en allò que no és diu. Segons l'aportació del corrent de la semiòtica, les paraules i les imatges esdevenen vehicles de significat en una cultura. A més, els seus teòrics distingeixen el concepte de denotació (la informació objectiva, manifesta i explícita) del concepte de connotació. Aquest darrer es refereix a la informació que pot suggerir la paraula o la imatge (es tracta de la informació implícita i latent, condicionada per l'entorn cultural, la socialització, les experiències personals, els valors, els coneixements, etc.). En definitiva, aquest mètode prioritza la contextualització del discurs.

L'elecció de les capçaleres de diaris objecte d'estudi s'ha efectuat en funció dels criteris “geogràfic”, “ideològic” i “sociològic”. El criteri “geogràfic” és el que fa referència al “punt d'observació”. En aquest sentit, s'han analitzat diaris d'àmbit i/o difusió “estatal” (*La Vanguardia*, *El País Cataluña*, *El Mundo Catalunya*, *ABC* i *La Razón*) front aquells editats a Catalunya (*El Periódico*, *Avui*, *El Punt Barcelona* i resta de premsa comarcal com ara *Diari de Tarragona*). Les realitats són explicades un xic diferent en funció del lloc en què es copsen les notícies. És a dir, la visió que se'ns transmet, sovint difereix. El criteri “ideològic” és aquell que contempla el “grau d'afinitat i/o connivència” entre el periodisme i la classe política (encreuament de l’“eix identitat nacional o de pertinença” amb l’“eix dreta/esquerra”). La premsa és entesa “com a un element d'identitat nacional” i, per tant, té un paper essencial en la difusió ideològica i és peça

² Consell Audiovisual de Catalunya.

clau en la vertebració d'una opinió i d'un imaginari col·lectiu. El criteri "sociològic" és aquell que ens explica el "grau de simpatia o fidelitat" ("vincles de sintonització ideològica") dels lectors amb el diari o diaris que llegeixen per informar-se. És en aquest apartat on caldria distingir el comportament dels lectors en funció del context en què es viu. El criteri sociològic, no només es basa en la importància de la difusió d'aquesta premsa, sinó també en el fet que aquests diaris poden ser considerats de referència dominant.

En relació amb les unitats d'anàlisi, la importància de la "Portada" és fonamental si es vol avaluar el grau d'importància i impacte que cada diari vol atribuir a un esdeveniment noticiable, per tal de marcar el seu ordre del dia. Mentre la secció "Opinió" es subdivideix en la línia "Editorial" –que esdevé el posicionament del diari envers determinats fets- i els "Articles" que pretenen oferir una pluralitat d'arguments. Tant els editorials com els anomenats "líders d'opinió" –els articulistes- reforcen determinats corrents de pensament, que en bona mesura, influeixen en l'agenda ciutadana. S'han consultat un total de 84 retalls periodístics (13 portades, 20 editorials, 39 articles d'opinió i 12 notícies), recollits en l'Annex.

2. Els presumptes maltractaments, la instal·lació de càmeres de vigilància i les sentències condemnatòries contra agents de Mossos d'Esquadra.

2.1. El cas de la comissaria de Les Corts

Esdevé el primer cas de suposades agressions policials a detinguts en els calabossos de la comissaria de Les Corts de Barcelona. La denúncia provenia del mateix departament d'Interior. Els mitjans de comunicació difongueren les imatges de vídeo gravades pel departament d'afers interns dels Mossos d'Esquadra amb una càmera secreta (27 d'abril de 2007). El fiscal demanà gairebé 6 anys de presó per a 4 mossos de Les Corts (19 de juny de 2008).

El cas de Mossos d'Esquadra fou el centre del debat públic durant el 2007 per la difusió d'unes imatges captades, amb càmera oculta, per Assumptes Interns a la comissaria de Les Corts, en què presumptament es veien abusos policials a uns detinguts. De retruc, la seguretat a Catalunya també es posà en qüestió. Com era d'esperar, els fets causaren un fort impacte en l'opinió pública i la premsa se'n feia gran ressò. En l'anàlisi periodística s'hi barrejaven diferents temes. Es poden resumir els articles editorials i d'opinió analitzats en dos corrents d'opinió: un de majoritari que si bé defensava la transparència per esclarir els fets, considerava que fer-los públics atemptava contra la presumpció d'innocència dels agents implicats i, alhora, desprestigiava el col·lectiu dels Mossos, en el seu conjunt. Per contra, hi havia un corrent de pensament més minoritari que sortia en defensa de la gestió duta a terme pel departament d'Interior, presidit pel conseller Joan Saura, apel·lant a la responsabilitat política i la coherència democràtica davant qualsevol cas de possible maltractament policial, tot desmentint la relació de causa-efecte entre donar a conèixer a l'opinió pública els fets i el descrèdit professional del cos de policia. És més, es qualificava aquest discurs de "cortina de fum" per eludir el problema de fons: el "deure ineludible" d'actuar contra qualsevol tipus d'abús comès per la policia democràtica.

Dins el corrent dominant -dels editors i opinadors-, que proclamava la seva “confiança” amb la “nostra policia”, es resumien els fets com una “polèmica clarament demagògica” entorn del cos dels Mossos d'Esquadra. O dit d'una altra manera, es tractava d'una “campanya de desprestigi i linxament”, una “caça de bruixes” i una “estigmatització” contra la policia catalana. Arran d'uns casos concrets, en què la justícia encara no s'hi havia pronunciat, esdevenia “injust difamar” i “desconfiar” de la professionalitat dels Mossos. Es pronunciaven, doncs, a favor de la professionalitat dels Mossos i denunciaven la “criminalització” de què era objecte “injustament” la policia de Catalunya per unes “actuacions aïllades” d'alguns dels seus membres.

En aquest sentit, fins i tot, alguns columnistes, negaven rotundament l'existència de maltractaments, tortures o violència gratuïta en les imatges difoses. Ans al contrari, opinaven que es tractava d'una detenció “bastant impecable”, on l'ús de la violència era innata a una situació en què el detingut era agressiu. I qualificaven d'“imprudent” i “precipitada” la diagnosi de “detenció violenta” o de “tarannà excessiu” efectuada pels responsables polítics. D'altra banda, afirmaven que si bé en aquest cas “la polèmica havia sorgit del no res”, la seva repercussió havia sotmès el cos de Mossos al judici de la societat. L'espiral de descrèdit policial, segons alguns opinadors, era fruit dels “despropòsits” en la gestió d'Interior i no de l'opacitat d'una comissaria. Així doncs, des d'aquest corrent de pensament s'acusava el titular d'Interior, Joan Saura, de la “mala gestió política” del cos. Molts dels articulistes plantejaven que no es podia ser “antisistema” i dirigir, al mateix temps, la policia, òrgan i pilar del propi sistema.

Sobre la idoneïtat de difondre les imatges gravades, *La Vanguardia*, *Avui*, *Regió7*, *Segre* o *La Mañana*, opinaven que fer públiques les cintes contribuïa al “desprestigi” de la policia catalana. Aquestes capçaleres eren del parer que:

- No es podia convertir aquest assumpte en un judici públic contra el conjunt del cos de Mossos d'Esquadra. Arran d'uns casos concrets, en què la justícia encara no s'hi havia pronunciat, esdevenia injust difamar i desconfiar de la professionalitat dels Mossos.
- Es denunciava la criminalització de què era objecte injustament la policia de Catalunya per unes actuacions aïllades d'alguns dels seus membres.
- La majoria dels agents complien la seva feina amb meticolós respecte als drets dels ciutadans.
- Els presumptes maltractaments constituïen un cas aïllat i minoritari. El balanç de la professionalitat de la policia catalana confirma que estàvem davant d'un problema minoritari, de casos puntuals i aïllats.
- Els Mossos no podien sentir-se qüestionats des de tots els fronts.
- Perjudicava la imatge dels Mossos d'Esquadra i contribuïa al desànim dels policies i al seu desprestigi generalitzat.
- La difusió d'aquests vídeos no era suficient motiu per posar en crisi un cos que s'havia desplegat amb notable eficàcia i que era vital per a l'autogovern del país. El que hi havia en joc era la credibilitat d'un cos de policia jove.
- S'exigia que es respectés la presumpció d'innocència dels agents.
- No era oportú ni prudent estendre l'ombra de la sospita sobre un cos per l'actuació d'uns pocs agents.
- Era injust que davant d'uns fets del tot minoritaris, sense voler obviar la seva gravetat, s'embrutés el nom del cos.

La imatge dels mossos d' esquadra i del conseller d' interior Joan Saura a la premsa catalana (2007-2009)

- Sense renunciar a la transparència, humiliar públicament els Mossos no semblava ser una bona manera de gestionar la imatge col·lectiva del cos.
- Evidentment aquest assumpte s'havia d'investigar i resoldre assumint les responsabilitats “que calgui per part de qui calgui”, però en cap cas havien de servir de pretext per qüestionar sistemàticament qualsevol actuació de la nostra policia.
- “Deixem treballar” als Mossos.

En canvi, en oposició al discurs hegemònic apareixia un corrent més minoritari que apel·lava a la transparència dins del cos de policia, sobretot, quan es tracta d'una policia democràtica:

- En una democràcia, la missió de la policia no és la repressió del ciutadà, sinó la seva protecció. La policia només ha de reprimir si és necessari per protegir aquells que altrament, quedarien desemparats.
- La creixent preocupació “malaltissa” per la seguretat de molts governants dóna peu a una “onada de reaccionarisme” –no solament policial, sinó també polític, legal i judicial-. És més, en un país democràtic no s'ha d'ocultar cap prova d'abús a l'opinió pública.

L'article “A propòsit dels Mossos” de l'exfiscal d'anticorrupció, Carlos Jiménez Villarejo³, és clarificador: “[...] La inviolabilitat de la dignitat humana ha de ser el paradigma de tota actuació policial”. En aquest marc normatiu, d'estricta i obligat compliment, hi havia dades sobre el cas de la comissaria de Les Corts, que “per responsabilitat política i per coherència democràtica obligaven a actuar”, segons Villarejo. A diferència d'aquells que pensen que la tortura és inherent al sistema i un mètode d'investigació policial acceptable –en la línia de les justificacions de l'Administració nord-americana-; Villarejo es mostra satisfet per la reacció del govern català: “[...] el Govern de Catalunya sap que amb aquestes pràctiques no es pot transigir, que la tortura i els maltractaments policials constitueixen un gravíssim atemptat a la dignitat humana i envileixen tots aquells que els practiquen. Naturalment que s'haurien d'emprendre mesures dràstiques d'ordre administratiu, tal com està previst en l'ordenament dels Mossos, i denunciar-ho a l'autoritat judicial. Aquest és un deure legalment ineludible”. En els seus plantejaments, l'exfiscal encara va més enllà i manifesta que “[...] L'activa persecució d'aquests fets és una mostra de salut democràtica i, per descomptat, no perjudica el cos dels Mossos. Al contrari, ha d'afermar la seva fidelitat als valors constitucionals i estimular el seu ferm posicionament enfront de tota classe d'abusos i, en particular, els maltractaments als detinguts”. Altrament, Villarejo es fa ressò de l'Informe del Comissari per als Drets Humans del Consell d'Europa (març del 2005), en què es constata que durant el període 2002-2004 es van produir 197 denúncies contra els Mossos per maltractaments, més que contra qualsevol altre cos policial.

Arran de la polèmica sorgida per la difusió de les imatges de Les Corts, les pàgines d'opinió també recolliren el debat sobre la idoneïtat d'instal·lar, tal com havien anunciat les autoritats, càmeres de vigilància a totes les comissaries catalanes. *El Periódico*, *El Punt Barcelona* i *Diari de Tarragona* creien que es tractava d'una qüestió de “transparència democràtica” –apel·laven a la necessitat de “depurar responsabilitats”- i

³ Jiménez Villarejo, C., 2007. A propòsit dels Mossos. *El Periódico* (9 Juny).

es mostraven partidaris d'estendre a totes les comissaries del país la instal·lació de la videovigilància. L'editorial “Cops i puntades de peu a la comissaria”⁴ d'*El Periódico* defensava la decisió presa per la cúpula de la Policia i exigia que es continués investigant els possibles comportaments delictius: “[...] Els Mossos hauran de fer un esforç afegit per recuperar la credibilitat davant d'una societat que ahir va contemplar atònita unes imatges brutals, que segurament donaran la volta al món. [...] Els agents han de tenir el suport ciutadà per fer la seva tasca, però successos com aquest només serveixen perquè creixi el ressentiment cap a una policia que tots volem digna, eficaç i democràtica”. Ara bé, l'editor afirmava que era d'esperar que el possible càstig als implicats fos proporcional al mal causat: “[...] Tampoc podem convertir aquest assumpte en un judici general contra els maltractaments o contra el cos en el seu conjunt”. En un altre dels seus editorials, “Els mossos surten al carrer”⁵, *El Periódico* reconeixia que aquests vídeos “han donat una penosa imatge de la policia catalana, que pot afectar, injustament, el conjunt del col·lectiu”. Puntualitzava, però, que si “[...] la majoria dels agents compleixen la seva feina amb meticolós respecte als drets ciutadans, com passa”, el cos “no ha d'amagar la realitat que una minoria ha pogut cometre abusos i extralimitacions”. Per tot això, creia que aquests casos havien de ser denunciats pels agents, els seus sindicats i els seus responsables polítics, i posats en mans dels jutges, amb totes les proves, incloent-hi les gravacions. A tall de síntesi, aquests rotatius consideraven que:

- La mesura d'instal·lar càmeres a les comissaries era necessària per garantir el respecte dels drets dels detinguts com els dels policies, que molt sovint eren víctimes de denúncies falses.
- La videovigilància no suposava posar sota sospita l'acció dels Mossos, que tret de casos aïllats havien demostrat de sobres la seva professionalitat i el seu rigor.
- La instal·lació de càmeres de seguretat no s'havia d'interpretar com una mesura de coacció, sinó com una garantia pels agents i pels detinguts.

D'altra banda, la decisió de la conselleria d'Interior d'instal·lar abans d'un any sistemes de videovigilància a les sales d'escorcolls de detinguts de totes les comissaries dels Mossos d'Esquadra fou ben rebuda per les línies editorials d'*El Punt Barcelona* – “Càmeres a les comissaries, garantia per a policies i detinguts”⁶ – i *Diari de Tarragona* – “Comisarias con videocámaras”⁷-. Opinaven que la mesura era necessària per garantir el respecte dels drets dels detinguts com els dels policies, que molt sovint eren víctimes de denúncies falses per part de detinguts que s'autolesionaven per fingir una agressió. A més a més, asseguraven que la videovigilància no suposava posar sota sospita l'acció dels Mossos, que tret de casos aïllats havien demostrat la seva professionalitat. Per tant, segons *El Punt* “[...] en cap cas s'ha d'interpretar la instal·lació de càmeres de seguretat com una mesura per coaccionar els agents, sinó com una garantia per a ells mateixos i per als detinguts. Cap agent ha de deixar de fer la seva feina per la presència d'una càmera, simplement l'ha de fer ben feta, que és la seva obligació”. Finalment, *El Punt* discrepava de l'excessiva politització i instrumentalització que s'havia fet dels Mossos per perjudicar Joan Saura. En aquest sentit, considerava que no calia segurament fer-ne tant “safareig públic” i aprofitar la difícil situació que travessaven els Mossos per un cúmul d'actuacions qüestionades “per erosionar políticament” el conseller i líder d'ICV.

⁴ 2007. Cops i puntades de peu a la comissaria. *El Periódico* (4 març)

⁵ 2007. Els mossos surten al carrer. *El Periódico* (7 Juny)

⁶ 2007. Càmeres a les comissaries, garantia per a policies i detinguts, *El Punt Barcelona* (2 Juny)

⁷ 2007. Comisarias con videocámaras, *Diari de Tarragona* (1 Juny)

A tall de resum d'alguns dels arguments esgrimits per aquests diaris, destaquem els següents:

- Campanya per erosionar políticament el conseller i líder d'Iniciativa-Verds.
- Irresponsables instrumentalitzacions polítiques.
- S'apel·lava a la transparència dins del cos, sobretot, quan es tractava d'una policia democràtica. Per responsabilitat política i per coherència democràtica, el departament es trobava obligat a actuar. Era un deure legalment ineludible. L'activa persecució d'aquests fets era una mostra de salut democràtica i, per descomptat, no perjudicava el cos dels Mossos. Al contrari, estimulava el seu ferm posicionament enfront de tota classe d'abusos i, en particular, els maltractaments als detinguts.
- La iniciativa del departament d'Interior d'instal·lar càmeres a les dependències policials era oportuna i rellevant, ja que es tractava d'atendre una antiga sol·licitud de l'ONU.
- Només una persecució i càstig sistemàtic de les pràctiques il·legals permetria als Mossos d'Esquadra recuperar el prestigi social.

En canvi, el director adjunt de *La Vanguardia*, Alfredo Abián⁸, s'hi mostrava poc partidari. Al seu entendre, l'exercici de transparència que suposava situar càmeres a les comissaries comportava el risc de difondre una imatge negativa dels agents que no hauria d'estendre's a tot el col·lectiu. A més, la mesura posava en punt de mira de la lluita en defensa dels drets a una policia que no havia de ser més o menys sospitosa de vulnerar-los. I d'aquesta manera, sota sospita, "no es pot treballar". De retruc, amb aquestes filtracions s'aconseguia que el país desconfiés de la policia que té.

En relació amb la gestió del conseller Joan Saura al capdavant de la cartera d'Interior, també es podien distingir dos corrents d'opinió: per una banda, aquells editorials de premsa i opinadors favorables a la decisió del Departament de fer públics els presumptes maltractaments a la comissaria de Les Corts i sobre la instal·lació de càmeres a les dependències policials. Pel que fa a la decisió d'instal·lar la videovigilància a les comissaries dels Mossos, *El Periódico* era contundent en la defensa de la seva gestió: "[...] se li pot criticar la inoportunitat que l'exhibició dels vídeos coincidís amb la campanya electoral, de manera que la polèmica ja va néixer polititzada [...]. No obstant, és just reconèixer que des de la seva responsabilitat ha mirat d'eradicar pràctiques abominables". Paral·lelament, *El Punt Barcelona* també compartia aquesta òptica: "[...] La difusió pública d'aquestes imatges hauria de servir perquè els agents del cos tinguin ben presents els seus límits". Al mateix temps, qualificava d'"encertades" i "proporcionals" les mesures adoptades pel departament d'Interior de suspendre de sou i feina els agents implicats, ja que el "comportament desmesurat d'aquests agents posava en dubte la imatge de tota una policia que de cap manera s'identifica amb aquests mètodes".

Més crítics amb el Departament d'Interior i amb el seu màxim responsable s'hi pronunciaven *La Vanguardia* i *l'Avui*, entre d'altres capçaleres. Tant *La Vanguardia* – "Mossos en cuestión"⁹-, *Avui* – "Una qüestió que ha passat desapercebuda"¹⁰-, *El Punt*

⁸ Abián, A., 2007. Cámaras ocultas. *La Vanguardia* (5 Juny).

⁹ 2007. Mossos en cuestión. *La Vanguardia* (23 Maig)

¹⁰ 2007. Una qüestió que ha passat desapercebuda. *Avui* (24 Maig)

Barcelona –“La revolta dels Mossos fa trontollar Saura”¹¹-, *Regió7* –“La policia de tots”¹²-, *Segre* –“La imatge dels Mossos”¹³-, *La Mañana* –“Enfado policial contra Saura”¹⁴- com *ABC* –“Saura acumula conflictos con los Mossos”¹⁵- no dubtaven a enumerar els errors del conseller en tot aquest afer i qüestionaven la seva capacitat i coherència ideològica per ocupar aquest càrrec. Però, alguns anaven més enllà i responsabilitzaven el president de la Generalitat, José Montilla, d’haver confiat la seguretat del país a Iniciativa per Catalunya-Verds. Una cartera que ja per si mateixa donava poca capacitat de lluíment polític. Tal com apuntava *La Vanguardia* l’actuació dels responsables del departament havia estat “ingènua” i, fins i tot, tractant-se de la policia i la confiança dels ciutadans, d’“un error molt greu”: “[...] Contribuir al descrédito policial puede ser fatal para la seguridad. Y sin ella no hay libertad. [...] Si no es de recibo democrático dar carta blanca a la policía, tampoco lo es sospechar de ella sin descanso. Sin orden no hay democracia. Sin orden no hay libertad”. Així doncs, el seu editor insistia, juntament amb el diari *Avui* i *Segre*, en què el balanç de la professionalitat de la policia catalana confirmava que “estàvem davant un problema molt minoritari”, de casos “puntuals” i “aïllats”.

El diari *Avui* fou un dels que carregà més durament en contra la gestió d’Interior envers aquesta crisi: “[...] El principal responsable del malestar –pel que s’ha pogut constatar, majoritari- dels Mossos és el conseller d’Interior. És lògic que sigui així. Hauria d’haver estat Joan Saura l’encarregat de frenar la protesta abans que prengués les dimensions que ha pres. No ho ha fet. I aquí sí que no hi havia possibilitat d’interpretar els fets d’una altra manera”. La seva línia editorial era molt clara en aquest tema i surt en defensa del cos de Mossos d’Esquadra, que segons la seva opinió era víctima d’unes directrius errònies dictades des de la cúpula política d’Interior. Si bé, l’*Avui* argumentava que els cossos policials havien de garantir la seguretat pública i que els seus màxims responsables no toleraven cap desmesura; al mateix temps, creien que havien de sentir el respecte dels ciutadans.

En definitiva, “[...] No poden sentir-se qüestionats des de tots els fronts”. L’edició catalana d’*ABC*, descriu la situació de “preocupant”. Des del seu punt de vista, els responsables polítics no havien estat a l’alçada de les circumstàncies i acusava el conseller Saura de fer oposició dins el govern en comptes de motivar la policia que depenia d’ell. Amb tot, qui tenia realment un problema era el president Montilla havent nomenat Saura com a titular d’Interior, conclou *ABC*. Des de la premsa comarcal, *Regió7* titllava l’actuació del departament de “desafortunada” i manifestava que la difusió d’aquests vídeos no era suficient motiu “per posar en crisi un cos que s’ha desplegat amb notable eficàcia i que és vital per a l’autogovern del país. [...] El que hi ha en joc és la credibilitat d’una organització –un cos jove- que, sense la confiança de la societat, no és res”. Ras i curt, “[...] el país no es pot permetre el luxe de desacreditar alegrement la seva policia”. Per la seva banda, l’editorial del *Segre* escrivia que “[...] per molt encomiable que sigui la transparència del conseller, és molt discutible que la difusió d’aquests vídeos millori la imatge dels Mossos, perquè corren el risc que es generalitzin estats d’opinió i que pel mal comportament d’una minoria es jutgi tot el col·lectiu”. Per aquesta raó, feia una crida a la “prudència” i sostenia que “no és bo

¹¹ 2007. La revolta dels Mossos fa trontollar Saura. *El Punt Barcelona* (7 Juny)

¹² 2007. La policia de tots. *Regió7* (23 Maig)

¹³ 2007. La imatge dels Mossos. *Segre* (1 Juny)

¹⁴ 2007. Enfado policial contra Saura. *La Mañana* (7 Juny)

¹⁵ 2007. Saura acumula conflictos con los Mossos. *ABC* (2 Juny)

estendre l'ombra de la sospita" sobre un cos per l'actuació d'unes quantes persones i, ahora, "no ajuda que es respecti la presumpció d'innocència, que empara el detingut, però també el policia". En resum, conjuntament amb *La Mañana*, el comarcal *Segre* retreia als responsables polítics haver col·locat els Mossos d'Esquadra a la "picota pública". En definitiva, des d'aquests diaris s'insistia a afirmar que:

- El departament d'Interior i el conseller havien comès errors de principiant: "política d'incompetència".
- L'actuació dels responsables del departament havia estat ingènua, desafortunada, irresponsable, precipitada i havia contribuït al descrèdit policial.
- Els Mossos eren víctimes d'unes directrius errònies dictades des de la cúpula política d'Interior.
- El conseller Joan Saura feia oposició dins el govern en comptes de motivar la policia que capitanejava. El càrrec li era gran. No es podia ser "antisistema" i dirigir, al mateix temps, la policia, òrgan i pilar del propi sistema.
- L'equip d'Interior havia actuat aplicant criteris polítics per damunt de consideracions professionals i tècniques.
- La gestió d'Interior havia erosionat la imatge dels Mossos i havia donat arguments a aquells sectors que mai havien vist en bons ulls l'existència d'un cos policial català. Aquesta "campanya de linxament en contra els Mossos" era en part una estratègia alimentada pels qui mai no havien acceptat que Catalunya tingui un cos policial propi. Es tractava d'una campanya per debilitar la imatge de la policia catalana per part d'altres cossos de seguretat de l'Estat.
- Era imprudent i precipitat que els responsables polítics qualifiquessin les imatges de detenció violenta.
- El departament d'Interior havia orientat la informació cap a l'escàndol.
- El conseller Joan Saura havia sotmès el cos de Mossos al judici de la societat.
- El descrèdit de la policia catalana era fruit dels despropòsits en la gestió d'Interior i no de l'opacitat d'una comissaria.
- El departament havia llançat els Mossos sota els cavalls dels mitjans de comunicació més sensacionalistes. En comptes de traslladar les imatges a Afers Interns, s'havien difós a l'opinió pública.
- L'exercici de transparència que suposava situar càmeres a les comissaries comportava el risc de difondre una imatge negativa dels agents que no s'hauria d'haver estès a tot el col·lectiu. La mesura posava en punt de mira de la lluita en defensa dels drets a un policia que no havia de ser més o menys sospitós de vulnerar-los. Sota sospita no es podia treballar. De retruc, amb aquestes filtracions s'aconseguia que el país desconfiés de la policia que té.
- La difusió d'aquest cas venia del propi departament i s'explicava per la seva "obsessió" per "emular" a Amnistia Internacional, en comptes de "cuidar" el cos de Mossos d'Esquadra. En paraules de la periodista, Pilar Rahola a "*¿Pediré perdón, señor Saura?*" (*La Vanguardia*, 17.06.2009): "[...] *En esos primeros años felices del equipo de Joan Saura, lo más importante no era gobernar a la policía, sino hacerse perdonar el pecado. [...] ¿algo tan serio como la seguridad de un país, podía convertirse en un campo de entrenamiento de un aprendiz? Los hechos han demostrado que esa decisión –viniera por propia petición o viniera por estrategia montillesca- fue uno de los errores más importantes del tripartito. Un error que ha arrastrado a todo el cuerpo policial, que ha creado el descrédito más importante de los Mossos en toda su historia, que ha motivado el hecho insólito de una manifestación policial contra su propio conseller y que,*

finalmente, ha desmoralizado gravemente a los policías que luchan por nuestra seguridad. Y todo empezó con el caso de Les Corts. [...] Es decir, de una tacada, sin anestesia, ni información previa, ni ningún tipo de prueba, Interior ofreció a la canallesca periodística uno de los bocados más apetitosos que se nos puede ofrecer: la constatación de que la policía torturaba. [...] Y en un plis-plas se inició la campaña de descrédito, contra cuatro buenos mossos, más brutal de la historia de nuestra democracia. [...] Es decir, los Mossos d'Esquadra eran culpables de un delito inapelable: estar gobernados por su peor enemigo. [...] Es decir, se ha desprestigiado gravemente a los Mossos d'Esquadra para que un tipo que quiere ser conseller no pierda cuatro votos antisistema. [...] La pregunta es si pedirá perdón. [...] Ya ve, ni tan sólo pido la dimisión. Sólo pido, señor Saura, que pida perdón”.

Respecte al malestar professional del cos de Mossos d'Esquadra esgrimit en el seu moment pels seus sindicats majoritaris, *La Vanguardia*, *El Periódico* i *El Punt Barcelona* qualificaven la protesta de “corporativista”. “Per descomptat que els Mossos tenen dret a manifestar-se i a exhibir el seu malestar”, però en aquesta ocasió no tenien cap motivació laboral, “[...] i no és amb manifestacions com els policies recuperaran l'estima de la societat. Més aviat tot al contrari”, assenyalava *El Periódico*. Al seu torn, l'editorial “*Mossos en la calle*”¹⁶ de *La Vanguardia* criticava “les formes”, malgrat compartir-ne el fons: “[...] Sin pretender negar el derecho de la policía catalana a hacer públicas sus inquietudes, consideramos que no es ésta la mejor forma de expresar un malestar que en buena medida compartimos”. En canvi, hi havia qui opinava que aquest malestar era justificat i demanaven la dimissió del conseller Saura. En aquest sentit, el diari *Avui* sortia en defensa de la marxa i s'adheria a les proclames de dimissió del titular d'Interior. La concentració de milers de policies responsabilitzava Joan Saura de “no haver fet res per evitar el descrèdit del cos” i reivindicaven la “dignitat” del cos i un major “reconeixement social”. En aquest sentit, certa premsa prenia clarament partit a favor dels Mossos i, en contra del departament d'Interior en mans d'Iniciativa per Catalunya.

De nou el diari *Avui* en el seu editorial “La (mala) imatge dels Mossos”¹⁷ creia que “[...] S'equivoquen aquells que afirmen que la protesta dels Mossos és un error perquè repeteixen les mateixes consignes que fa servir l'oposició. Si fos així, en aquest país no hi hauria lloc per a la discrepància”. En aquest sentit, considerava que calia aprofundir més en les causes reals d'aquest malestar: “[...] Els Mossos no protesten perquè Interior col·loqui càmeres de vídeo en les sales d'interrogatori, sinó per l'ús que se'n fa després. Segons el departament, les filtracions de les imatges amb maltractaments han arribat a l'opinió pública quan el jutge que porta el cas ha decretat la fi del secret de sumari. Continua sent una incògnita qui les ha passades. Entre el cos circula la teoria que no ha estat sempre la defensa dels agredits. En tot cas, és cert que el problema real són les agressions i no la difusió dels vídeos. Però cal resituar cada problema en la dimensió

¹⁶ 2007. Mossos en la calle. *La Vanguardia* (7 Juny)

¹⁷ 2007. La (mala) imatge dels Mossos. *Avui* (8 Juny)

que li correspon”. En definitiva, l’editor denunciava la manera com la conselleria d’Interior havia gestionat l’assumpte, erosionant la imatge dels Mossos i donant arguments a aquells sectors que mai havien vist amb bons ulls l’existència d’un cos policial català: “[...] Els Mossos d’Esquadra no semblen precisament un cos que destaquï pels excessos. Quan se’n detecten, cal afrontar-los, però no fer-los servir com a material de propaganda per desgastar la imatge pública d’un cos que té uns altres detractors interessats. Aquells que consideren que els catalans no som encara prou madurs –ni ho serem mai- per tenir policia pròpia”.

2.2. La primera sentència condemnatòria per maltractaments a un detingut.

Per entendre el relat periodístic és necessari prèviament establir quins van ser els fets cronològics que es van succeir a posteriori, en forma de reaccions, arran d’aquesta primera sentència condemnatòria:

26 de novembre de 2008

Condemnats tres mossos per torturar un detingut.

27 i 28 de novembre de 2008

Malestar als Mossos per la suspensió dels condemnats per tortures.

29 de novembre de 2008

La consellera de Justícia, Montserrat Tura, defensà els Mossos condemnats per tortures.

30 de novembre de 2008

Resposta del conseller d’Interior, Joan Saura.

1 de desembre de 2008

La Fiscalia no demanà més pena per als mossos.

6 de desembre de 2008

El tripartit va fer “pinya” en suport dels Mossos.

11 de desembre de 2008

El Suprem va rebre un testimoni favorable als mossos condemnats.

La primera sentència condemnatòria contra cinc agents del cos de Mossos d’Esquadra per haver torturat suposadament a un detingut l’any 2006 es va fer pública a final del mes de novembre de 2008. Aquesta sentència va aixecar “força polseguera” entre el col·lectiu i també dins del propi govern tripartit. *El Periódico* a “Mossos condemnats”¹⁸ considerava que la resolució de l’Audiència de Barcelona era “justa” –els fets es consideraven provats- i “exemplificativa”. Al mateix temps, celebrava que l’“imperi de la llei” s’hagués imposat i no haguessin quedat en “impunitat” aquestes accions “inacceptables en una policia democràtica”. La condemna a 6 anys i 7 mesos per a cadascun dels tres agents fou valorada de “severa” per *La Vanguardia*¹⁹. Si bé era del

¹⁸ 2008. Mossos condemnats. *El Periódico* (26 Novembre).

¹⁹ 2008. Una sentència severa. *La Vanguardia* (27 Novembre).

parer que no s'havia de menystenir ni excusar “les pràctiques delictives” en el “monopoli de l'ús de la violència” policial –ans al contrari, allò que calia era exigir una actuació “responsable” i “adequada”-; opinava que s'havia de fugir de “càstigs suposadament exemplificatius o actuacions justicières que resulten sempre injustes”.

El Punt a “En defensa dels Mossos i la seva professionalitat”²⁰ creia que la pena “exemplar” havia de servir d’“avís”, però que en cap cas havia d’erosionar la imatge del cos: “La dura sentència contra tres agents dels Mossos d’Esquadra condemnats per tortures a un home que van detenir per error no pot qüestionar de cap manera la més que contrastada professionalitat del cos. La feina que estan fent els Mossos no es pot mesurar per l’actuació aïllada d’uns agents i qui ho faci no persegueix cap altre objectiu que el de desgastar la institució i un dels puntals de l’autogovern de Catalunya”. A més a més, pensava que mentre no es demostrés el contrari i davant d’aquesta primera resolució judicial –titllada de “molt greu”- el Departament d’Interior “ha fet bé d’apartar-los (els cinc agents imputats) cautelament del servei”. En termes semblants s’expressava l’editorial “Mossos i jutges”²¹ d’*El Periódico*, el qual comprenia el malestar dins del cos, però no compartia el missatge llançat per alguns responsables sindicals afirmant que la Conselleria d’Interior no defensava els agents. En aquest sentit, mantenia que “[...] El conseller Joan Saura mereix tot el suport de la societat –i també dels seus policies- en la lluita per eradicar els maltractaments a les comissaries. [...] La instal·lació de càmeres a les comissaries ha estat un instrument eficaç per eliminar les denúncies i també les sospites que requeien sobre policies d’impecable comportament. Altres mesures preses per Saura, com ara la retirada d’armes com el *kubotan* o la pistola elèctrica Taser i l’obligatorietat d’exhibir el número d’identificació de cada agent, també havien contribuït a “millorar la qualitat de la policia catalana”, segons aquest rotatiu.

Ben diferent era la postura defensada per *El Mundo Catalunya* a l’article “*El conseller de Interior debe clarificar su posición*”²²: “[...] es verdad que Saura ha pilotado el Departamento de forma errática, con críticas a sus subordinados y guiños de comprensión hacia los movimientos antisistema, por ejemplo, ello ha provocado que no sólo se cebasen en él los partidos de la oposición, sino también los sindicatos policiales, para quienes el conseller nunca ha defendido fehacientemente al personal de los Mossos. [...] Oposición y sindicatos, pues, han cumplido con su obligación, ya que la petición de dimisión es una arma absolutamente legítima que tienen al alcance de la mano”.

La polèmica continuà arran de les paraules del jutge degà de Barcelona, José Manuel Regadera, “[...] donant ales als que sostenen que la condemna dels cinc mossos es deu a la malvolença dels jutges”, segons sosté *El Periódico*²³. Paral·lelament, la consellera de Justícia, Montserrat Tura, titular d’Interior quan van ocórrer els fets jutjats, va sortir en defensa dels agents acusats perquè creia que la sentència havia de ser revisada per la “percepció” que tenia dels agents, informa *El Periódico* (“Tura lloa l’extraordinària tasca dels mossos condemnats per tortures”, 29.11.2008). Segons aquesta font, Tura qüestionava el rigor de la sentència afirmant que: “[...] M’ha colpit especialment. Respecto l’autoritat judicial, però m’alegra la decisió que es presenti un recurs. La meva

²⁰ 2008. En defensa dels Mossos i la seva professionalitat. *El Punt Barcelona* (27 Novembre)

²¹ 2008. Mossos i jutges. *El Periódico* (28 Novembre)

²² 2008. El conseller de Interior debe clarificar su posición. *El Mundo Catalunya* (27 Novembre).

²³ 2008. Mossos i jutges. *El Periódico* (28 Novembre)

percepció en el moment en què van passar els fets i el meu coneixement de les persones implicades són molt bons. Crec que s'ha de revisar la sentència". Talment com relatava *El Punt Barcelona* ("Tura defensa els mossos condemnats per tortures i critica la reacció dels jutges", 29.11.2008), la consellera defensava la "professionalitat" i es mostrava "satisfeta" per la decisió de la Generalitat de recórrer contra la sentència. En relació amb això, l'editorial "*La irrupción de Tura*"²⁴ d'*El Mundo Catalunya* sostenia que les paraules de Tura podien ser interpretades com "[...] *un desaire hacia quien en estos momentos tiene las competencias reales sobre los Mossos*".

2.3. La sentència sobre els presumptes maltractaments a la comissaria de Les Corts.

Pena mínima per als mossos filmats amb càmera oculta a Les Corts (16 de juny de 2009). En opinió d'*El Periódico* a "Primera sentència amb càmera oculta"²⁵ si bé l'Audència de Barcelona havia imposat una "condemna lleu" a tres mossos d'esquadra i havia absolt dels delictes més greus aquests agents i el caporal que els manava "quan van reduir a cops un detingut a la comissaria de les Corts el març de l'any 2007"; al mateix temps, creia que "la sentència no posa en entredit l'actuació d'Interior, que va fer bé de denunciar els fets per si eren constitutius de delictes". La sentència tampoc qüestionava "la instal·lació de càmeres a les comissaries, rebutjada pels representants sindicals dels mossos". A més, l'editor insistia en els beneficis de la presència de càmeres de videovigilància a les dependències policials: "[...] Les càmeres són la millor manera de defensar els drets dels detinguts i també de recolzar l'actuació dins de la legalitat dels policies. Amb les càmeres a les comissaries s'acaben les denúncies falses per maltractaments o tortures, que les organitzacions terroristes presenten de manera sistemàtica". En canvi, l'*Avui* a través de l'editorial "El cas dels mossos de les Corts"²⁶ es mostrava més crític amb la conselleria d'Interior i el partit polític que el dirigia: "[...] Des d'afers interns dels Mossos es consideraven molt greus els fets, i per això es va intentar presentar davant l'opinió pública el cas de les Corts com un exemple de la nova política d'Iniciativa per Catalunya al departament d'Interior. El cert és que, des d'aleshores, la imatge dels mossos ha rebut forts atacs i el cos no s'ha sentit recolzat pels seus dirigents polítics. Ara tot això queda en evidència. Algú n'haurà de treure conclusions".

Mentrestant, *El País Cataluña*²⁷ acusava l'Audència de Barcelona de llançar un missatge "*peligrosamente tibio sobre los abusos policiales*": "[...] *Esta sentencia será una rémora para la lucha contra los abusos policiales. El liviano reproche penal que merecen transmite un pésimo mensaje. Y alimenta el corporativismo victimista que ve en la investigación de los malos tratos un ataque a la honorabilidad de los cuerpos policiales. Les ha faltado tiempo a los sindicatos de mossos para cargar contra el consejero de Interior, Joan Saura, y exigirle nada menos que un acto de desagravio*".

L'editorial "Desplegament a Mataró" (*El Periódico*, 17.06.2009) es feia ressò de l'"operació més gran de la història d'aquests cos" contra la màfia xinesa a Mataró –

²⁴ 2008. La irrupción de Tura. *El Mundo Catalunya* (29 Nobembre).

²⁵ 2009. Primera sentència amb càmera oculta. *El Periódico* (16 Juny).

²⁶ 2009. El cas dels mossos de les Corts", *Avui* (16 Juny).

²⁷ 2009. Mossos en vídeo. *El País Cataluña* (17 Juny).

tallers clandestins-, però puntualitzava que “[...] no deixa de ser curiós que l’operació es desencadeni l’endemà de la sentència que imposa penes lleus a tres agents per la reducció d’un detingut a la comissaria de les Corts i que ha ressuscitat les crítiques dels sindicats policials cap als alts càrrecs polítics de la Conselleria d’Interior. Potser per això mateix el conseller Joan Saura es va afanyar ahir a felicitar els mossos i a declarar que l’actuació portada a terme a Mataró és una mostra clara de l’eficiència i la professionalitat de la policia catalana davant el crim organitzat”.

2.4. El desallotjament dels estudiants “anti-Bolonya” tancats a la Universitat de Barcelona.

El 18 de març de 2009 el rector de la UB, Dídac Ramírez, ordenà el desallotjament policial del grup d’estudiants tancats durant quatre mesos a l’edifici central de la Universitat. Els Mossos d’Esquadra, doncs, posaren fi a l’ocupació de matinada, la qual cosa desencadenà una jornada de protestes i forts enfrontaments entre la policia i els manifestants. Aquests darrers denunciaren la “desproporcionalitat” de la càrrega policial i exigiren la dimissió dels consellers Josep Huguet i Joan Saura i la del mateix rector. L’actuació dels Mossos esquitxà de nou la conselleria d’Interior i el seu titular. Arran de les crítiques, Saura destituí el director de la Policia catalana, Rafael Olmos. Dies més tard, el 26 de març es convoca una nova manifestació, en aquella ocasió “sense incidents”, en què els concentrats aconseguiren esquivar el “gran desplegament policial”.

Hi havia força unanimitat entre la premsa catalana a l’hora de qualificar de “desproporcionada” l’operació policial per desallotjar la Universitat de Barcelona. *El Periódico* a “Desallotjament inevitable però mal fet”²⁸ afirmava que “[...] Malgrat ser conscients de la dificultat d’una operació d’aquestes característiques, entenem que els Mossos d’Esquadra van cometre errors estratègics i, tal com proven les imatges captades en els disturbis posteriors, alguns abusos en l’ús de la força”. A més a més, lamentava i condemnava que les “càrregues policials” contra els estudiants “anti-Bolonya” haguessin afectat a transeünts que no tenien res a veure amb la protesta i periodistes que cobrien la notícia: “[...] També una desena de periodistes, la majoria fotògrafs, van resultar contusionats pels cops dels mossos durant els altercats. Alguns van rebre cops al matí i altres ja de nit, cosa que posa en quarantena les excuses presentades per Interior als mitjans de comunicació a la tarda”.

De forma semblant es pronunciava *El Punt Barcelona* en el seu editorial “El desallotjament de la UB s’ha fet tard i malament”²⁹: “[...] Més enllà de l’actitud decididament violenta d’una minoria d’estudiants, els incidents van ser una conseqüència directa de la pèssima gestió dels responsables de l’operatiu policial, que van convertir el que no hauria d’haver passat d’una intervenció puntual en una batalla campal amb força càrregues, algunes de les quals absolutament indiscriminades. No hi ha cap argument que pugui justificar que el desallotjament de cinquanta joves acabi provocant escenes tan violentes com les que es van viure ahir a Barcelona. I encara menys que entre les víctimes de la càrrega policial hi hagués periodistes que exercien la

²⁸ 2009. Desallotjament inevitable, però mal fet. *El Periódico* (19 Març)

²⁹ 2009. El desallotjament de la UB s’ha fet tard i malament, *El Punt Barcelona* (19 Març)

seva tasca informativa. La situació només es pot atribuir a un error de càlcul dels alts comandaments policials”. En un altre dels seus articles editorial (“Evitar la confrontació, l’estratègia més intel·ligent”, *El Punt Barcelona*, 27.03.2009), celebrava que davant una nova protesta estudiantil contra la violència exercida per la policia en el desallotjament universitari, els Mossos en aquesta ocasió haguessin demostrat que: “[...] sense violència repressiva també és possible mantenir l’ordre públic”. Tanmateix, *La Vanguardia* publicava en portada “*El desalojo de la UB se inició con orden y tranquilidad*” (23.03.2009). Segons *La Vanguardia*, els Mossos van procedir correctament a l’hora d’identificar els tancats abans de conduir-los cap a l’exterior. A més a més, interpretava que el desallotjament fou “pacífic” i “ordenat”, però va desencadenar amb incidents. El motiu: un grup d’estudiants “antisistema” va “provocar” la policia.

El Consell Audiovisual de Catalunya (CAC) presentà el 30 d’abril de 2009 un informe en què desmentia les crítiques del conseller Saura sobre el tractament informatiu, al seu entendre desfavorable, que efectuà TV3 envers els Mossos. A una entrevista publicada a *El Periódico* (5 d’abril de 2009), el titular d’Interior, Joan Saura declarava: “[...] Les imatges de les càrregues policials han estat repetides tantes vegades i tants dies que es diria que aquí hi ha càrregues cada dia. [...] La repetició excessiva d’aquestes imatges ha perjudicat els Mossos. La policia catalana està sent agredida, però té tot el suport del Govern i del conseller”. Dies més tard, el CAC desmentia la denuncia del conseller afirmant que “no hi van haver desequilibris ni cap mena de manipulació en la informació televisiva –TV3– de les càrregues dels Mossos” en el desallotjament dels estudiants “anti-Bolonya” a la Universitat de Barcelona.

Altrament, alguns opinadors dels diaris *Avui* i *El Mundo Catalunya* reiteraven que:

- Aquest fet evidenciava “l’obsessió malaltissa que té part d’aquest govern amb els mitjans de comunicació” davant la seva mala gestió. En aquest sentit, es denunciava que es volgués “matar el missatger”.
- Afortunadament, el CAC havia retrobat “el seny” i havia dit al conseller Saura que les televisions van informar correctament sobre les càrregues policials contra els estudiants i periodistes.

3. Conclusions

A través de l’anàlisi qualitativa del discurs editorial i d’opinió de certa premsa (*La Vanguardia* i *Avui*) es constata que la gestió de l’exconseller d’Interior, Joan Saura, era interpretada com un “atac” al cos de Mossos d’Esquadra, que de retruc “desprestigiava” la professió policial en el seu conjunt. En aquest sentit, es produí una afinitat entre el discurs mediàtic i els arguments esgrimits pels sindicats majoritaris de la policia catalana. Uns arguments també compartits per l’oposició política en el Parlament (CiU i PP). A més, s’acusava Saura d’haver afavorit amb les seves preses de decisions a tots aquells sectors “espanyolistes” que des d’un començament s’havien oposat al fet de restaurar i desplegar una policia pròpia a Catalunya. Tanmateix, com ha pretès demostrar el present estudi, aquesta acusació esdevingué una “cortina de fum” amb l’objectiu de deixar en un segon pla la qüestió de fons: la reflexió sobre el contingut de

les mesures adoptades per Interior. Ara bé, en el cas d'incidir -per part d'aquests diaris- sobre la temàtica, es menystenien els possibles abusos policials, etiquetant-los de "puntuals" i "aïllats". Com si pel fet de ser "aïllats", se'ls hi restés importància o gravetat i, alhora, justificàssim la seva no depuració de responsabilitats. Fins i tot, aquest menysteniment suposava legitimar els presumptes abusos, en nom de l'ordre i la seguretat. Discursos més propis d'un estat totalitari que no pas d'un estat democràtic com el nostre. D'altra banda, de forma simplificada s'apuntava que el fet de fer públics aquests casos danyava la imatge del conjunt dels Mossos (els estigmatitzava); talment com si l'opinió pública no fos suficientment intel·ligent per discernir entre "la part i el tot". I, per consegüent, "el preu a pagar" per difondre una imatge positiva del Cos, segons aquestes veus, era el de "silenciar" determinades pràctiques poc ètiques (i presumptament delictives).

En relació amb el desallotjament de la UB, *El Mundo Catalunya*, *La Vanguardia* i *Avui* defensaren l'actuació policial seguint un pervers discurs repressiu: els estudiants són els "enemics", els "antisistema" que provocaren a la policia i, per tant, la resposta policial fou "legítima", malgrat excessivament "desproporcionada". En aquesta ocasió, els rotatius citats aprofitaren novament per "carregar" contra la figura de Joan Saura. Li retreien la seva crítica a TV3 per haver emès de forma reiterada les imatges del desallotjament, quan en el cas de les presumptes tortures a les comissaries, el propi titular d'Interior demanà transparència per mitjà de les imatges (la videovigilància). És curiós copsar com la pressió exercida per una determinada "opinió publicada", influí en el canvi d'actitud de Saura. En aquelles circumstàncies i per evitar que se'l seguís acusant d'anar en contra dels Mossos, Saura en aquest afer sortí en defensa del Cos.

A tall conclusiu, *La Vanguardia*, *l'Avui* i certa premsa comarcal durant el període analitzat coincidiren en les seves respectives línies editorials en:

-Atacar frontalment Iniciativa per Catalunya-Verds, pel fet d'estar al capdavant d'Interior sent d'esquerres. El fet de ser ideològicament d'esquerres era incompatible, al seu entendre, amb el fet de dirigir el cos policial. Aquest discurs, de nou, s'allunya de la concepció d'una policia democràtica, és a dir, una policia entesa com a "servei públic", subjecte a un model legalista, assistencial, preventiu, comunitari i de proximitat. O dit d'una altra manera, aquest discurs indueix a pensar que només els partits conservadors són els que es troben capacitats per liderar, defensar (incondicionalment) i gestionar les forces de seguretat públiques.

-Justificar l'opacitat en relació als abusos policials.

-Barrejar el tema amb qüestions "nacionals", com ara que la gestió errònia de Saura reforçava aquells sectors crítics amb el naixement d'una policia pròpia catalana.

Com a contrapunt, *El Periódico*, *El País Cataluña* i d'altres capçaleres comarcals (més afins al PSC) insistien per mitjà dels seus articles editorials en:

- Investigar els presumptes casos de tortures atribuïts als Mossos, per millorar la qualitat de la policia catalana en un Estat de Dret.

Hom deixa per a propers treballs l'estudi del cost o impacte electoral que representà la gestió d'Interior per part dels ecosocialistes, socis del govern d'Entesa en aquell període. Al mateix temps, fóra interessant investigar el balanç sobre l'eficàcia de la

La imatge dels mossos d' esquadra i del conseller d' interior Joan Saura a la premsa catalana (2007-2009)

instal·lació de les càmeres ocultes a les dependències policials, com també, analitzar l'experiència al respecte a d'altres països.

Annex

Principals titulars de portada

Mala maror als Mossos per la política de la direcció d'Interior. *Avui*, 23.05.2007.
CiU y PP piden el relevo de Saura por considerar que no defiende a los Mossos. *La Vanguardia*, 24.05.2007.
Montilla carga contra CiU per erosionar els Mossos. *Avui*, 24.05.2007.
Saura diu que donar a conèixer els abusos enforteix els Mossos. *El Periódico*, 31.05.2007.
Los Mossos toman la calle. *La Vanguardia*, 07.06.2007.
Los Mossos contra Saura. *El Punt Barcelona*, 07.06.2007.
Dos mossos detinguts per haver robat 50 euros a un noi que identificaven. *El Punt Barcelona*, 19.06.2008.
Condemnats tres mossos per torturar un detingut. *El Periódico*, 26.11.2008.
Condenados cinco mossos por torturar a un detenido por error. *El Mundo Catalunya*, 26.11.2008.
Malestar als Mossos per la suspensió dels condemnats per tortures. *El Periódico*, 27.11.2008.
El tripartit fa pinya en suport dels Mossos. *El Periódico*, 06.12.2008.
Pena mínima per als mossos filmats amb càmera oculta. *El Periódico*, 16.06.2009.
La polèmica reducció d'un detingut a les Corts acaba amb una absolució i penes mínimes. *El Punt*, 16.06.2009.

Principals titulars d'editorials

Cops i puntades de peu a la comissaria. *El Periódico*, 28.04.2007.
Violència gratuïta. *El Punt Barcelona*, 29.04.2007.
Los Mossos deben explicarse. *Diari de Tarragona*, 22.05.2007.
Mossos en cuestión. *La Vanguardia*, 23.05.2007.
Presunción de inocencia, también para los Mossos. *El Mundo Catalunya*, 23.05.2007.
La policia de tots. *Regió7*, 23.05.2007.
Amnistía denuncia. *La Vanguardia*, 24.05.2007.
Una qüestió que ha passat desapercebuda. *Avui*, 24.05.2007.
L'informe anual d'Amnistia Internacional. *El Punt Barcelona*, 24.05.2007.
Amnistía Internacional, sin sentido del ridículo. *La Razón*, 24.05.2007.
Comisarías con videocámaras. *Diari de Tarragona*, 01.06.2007.
La imatge dels Mossos. *Segre*, 01.06.2007.
Càmares a les comissaries, garantia per a policies i detinguts. *El Punt Barcelona*, 02.06.2007.
Saura acumula conflictos con los Mossos. *ABC*, 02.06.2007.
Mossos en la calle. *La Vanguardia*, 07.06.2007.
Els mossos surten al carrer. *El Periódico*, 07.06.2007.
La revolta dels Mossos fa trontollar Saura. *El Punt Barcelona*, 07.06.2007.

Enfado policial contra Saura. *La Mañana*, 07.06.2007.
La (mala) imatge dels Mossos. *Avui*, 08.06.2007.
Mossos i vídeos. *Regió7*, 08.06.2007.

Principals titulars de notícia

La primera condemna per tortures enfanga la reputació dels Mossos. *El Periódico*, 26.11.2008.
Històrica sentència contra la violència de los Mossos. *Público*, 26.11.2008.
Ascendido uno de los mossos condenados. *La Vanguardia*, 27.11.2008.
Saura suspèn els agents però no evita un cicló polític i policial. *El Periódico*, 27.11.2008.
La oposición exige a Saura que dimita en Interior y los sindicatos de los Mossos le critican por no implicarse. *El Mundo Catalunya*, 27.11.2008.
Saura: imposible el ademán, *ABC*, 27.11.2008.
Los Mossos d'Esquadra denuncian que Saura no defiende sus intereses, *La Razón*, 27.11.2008.
Els jutges acusen els Mossos de divulgar les misèries judicials per tancar les seves. *El Punt Barcelona*, 28.11.2008.
La judicatura acusa a Saura de filtrar noticias para ocultar sus problemas. *ABC*, 28.11.2008.
Tura lloa l'extraordinària tasca dels mossos condemnats per tortures i critica la reacció dels jutges. *El Punt Barcelona*, 29.11.2008.
El CAC discrepa de Saura sobre las cargas de los Mossos y da la razón a TV3. *La Vanguardia*, 30.04.2009.
Pena mínima a la agresión más espectacular. *ABC*, 16.06.2009.

Articles d'opinió

Bosch, P., 2007. Contra els Mossos, no tot s'hi val. *El Periódico* (01.Juny)
Nadal, J., 2007. Els Mossos d'Esquadra i els catalans. *El Punt* (03.Juny)
Villatoro, V., 2007. Entorn dels Mossos. *Avui* (27 Maig)
Torrent, J. M., 2007. L'estigmatització dels Mossos. *Avui* (25 Maig)
Rahola, P., 2007. Cacera als Mossos. *Avui* (03 Maig); Mossos: crònica de un despropòsit. *El País Catalunya* (02 Juny)
Flores, J. M., 2007. Un país de primera amb una policia de primera. *El Punt* (26 Maig)
Pernau, J., 2007. Ovelles negres, en tots els ramats. *El Periódico* (02 Juny)
Sostres, S., 2007. Confio en la meua policia. *Avui* (08 Maig)
Cardús, S., 2007. Mossos i nació. *Avui* (18 Maig); Existe otra versión. *La Vanguardia* (27 Juny)
Barril, J., 2007. Els dies vençuts. Polícies i polítics; & Els dies vençuts. Policia necessària. *El Periódico* (25 Maig; 7 y 07 Maig)
Bassas, A., 2007. Armes, llibres i cintes de vídeo. *El Periódico* (25 Maig)
Forn, I., 2007. Què passa amb els Mossos. *Avui* (14 Maig)
Oliver, J., 2007. Engrunes. Erosionar els Mossos. *Avui* (25 Maig)
Orteu, F., 2007. Què és la policia. *Avui* (25 Maig)
Miró i Ardévol, J., 2007. En defensa de los Mossos d'Esquadra. *El Mundo Catalunya* (28. Maig)

- Domènech, X., 2007. Tot va tan bé, que podem jugar a trincar Mossos. *Regió7* (08. Juny)
- Arbó, C., 2007. Polícies. *Diari de Girona* (15 Maig)
- Quintà, A., Mossos, la fi del cofoisme. *Diari de Girona* (24 Maig)
- Bonín, P., 2007. Mossos en lucha. *Diari de Tarragona*. (14 Juny)
- Gómez, A., 2007. De mossos i kubotans. *Segre* (23. Maig)
- Tarragona, J., 2007. Mossos de tothom. *La Mañana* (11 Juny)
- Menchón, J., 2007. Saura. *El Punt* (11 Juny)
- Guarro, M., 2007. Mossos assassins. *Diari d'Igualada* (15 Maig)
- Cuyàs, M., 2007. Mossos. *El Punt* (24 Maig)
- Bosch, A., 2007. A favor de la professionalitat dels mossos. *El Punt* (10 Juny)
- Fuster-Fabra, J., 2007. Mossos d'Esquadra. *La Razón* (07 Juny)
- Jiménez Villarejo, C., 2007. A propòsit dels Mossos. *El Periódico* (09 Juny)
- Espinàs, J. M., 2007. Autoritat i crèdit moral. *El Periódico* (21 Juny)
- Canals, C. M., 2007. Maltratos en la comisaría. *Expansión Catalunya* (01 Juny)
- Terricabras, J. M., 2007. Llei i policia ¿al servei de qui?. *El Periódico* (23 Maig)
- Ballbé, M., 2007. Un bon model de seguretat. *El Periódico* (23 Maig)
- Redó, S., 2007. Reconeixement social. *Regió7* (10 Juny)
- Pedros, R., 2007. Las pruebas del maltrato. *Diari de Tarragona* (09 Juliol)
- Cal, J., 2007. Els Mossos a la picota. *Segre* (23 Maig)
- Cuyàs, J., 2007. Es preparen bé els polícies catalans. *La Fura* (11 Maig)
- Abián, A., 2007. Cámaras ocultas. *La Vanguardia* (05 Juny)
- Molina, M., 2007. Asuntos externos. *La Vanguardia* (05 Juny)
- Oliver, J., 2007. Engrunes. Càmares. *Avui* (03 Juny)
- Rovira, M., 2007. Cop de mosso. *Diari de Girona* (02 Juny)

Bibliografia

- Van Dijk, T.A., 1990. *La noticia como discurso*. Barcelona: Editorial Paidós.
- Butler, J., 2007. *Vida precaria. El poder del duelo y la violencia*. Barcelona: Paidós.

Hemeroteca

La Vanguardia, El Periódico, El Punt, Avui, El País Cataluña, El Mundo Catalunya, ABC, La Razón
(a més de premsa comarcal i premsa gratuïta).